

Handreiking Evenementen

Handreiking evenemententerrein Getfertsingel

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:
Gemeente Enschede
J. Wolbrink
Hengelosestraat 51
7514 AD Enschede

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:
Projectnummer: 201995
Datum: 20-1-2022
Projectleider: T. Asbreuk
Opgesteld: T. Asbreuk
Gecontroleerd: G. Lubbers
Status: Definitief
Versie: 1

© 2021 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Huidige situatie en voorgenomen evenementen.....	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Voorgenomen evenementen.....	7
3	Natuurwetgeving.....	9
3.1	 Inleiding.....	9
3.2	 Bescherming van soorten.....	9
3.3	Brochure evenementen en natuurbescherming.....	9
4	Methode.....	10
4.1	Inleiding.....	10
4.2	Bureauonderzoek.....	10
4.3	Terreinbezoek.....	10
5	Toetsing van mogelijk effecten op beschermde soorten.....	12
5.1	Inleiding.....	12
5.2	Zoogdieren.....	12
5.2.1	Vleermuizen.....	12
5.2.2	Overige zoogdieren.....	17
5.3	Vogels.....	18
5.4	Overige soortgroepen.....	20
6	Conclusie en advies.....	21
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	23

1 Inleiding

De gemeente Enschede is voornemens om evenementen te organiseren op het terrein rondom en in de oude drukpershal van Tubantia te Enschede.

Deze locatie grenst aan het Cromhoffpark, een park in Enschede waar Eelerwoude in het verleden veel onderzoek heeft uitgevoerd naar beschermde flora en fauna. Evenementen op de beoogde locatie hebben mogelijk impact op de in het Cromhoffpark en in de omgeving voorkomende beschermde soorten. De gemeente Enschede heeft Eelerwoude gevraagd een handreiking te maken of en zo ja, welke evenementen op welk moment van het jaar onder welke voorwaarden kunnen plaatsvinden. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en voorgenomen evenementen

2.1 Huidige situatie

De evenementenlocatie ligt in de bebouwde omgeving van Enschede in de provincie Overijssel. De locatie bestaat uit de oude drukpershal, terrein in de openlucht bestaat grotendeels uit verharding en begroeiing is enkel aanwezig tussen de verharding. Water is niet aanwezig. Op de evenementenlocatie en in de omgeving is momenteel straatverlichting aanwezig. Ten noorden van de evenementen ligt de Getfertsingel en ten oosten de Zuiderval in het westen staat momenteel bebouwing die in de toekomst deels wordt gesloopt en ten zuiden ligt het Cromhoffpark (afbeelding 1). Op 2 september 2021 is het plangebied bezocht en zijn foto's genomen van de situatie (afbeelding 2).

Afbeelding 1. Ligging plangebied (in rood kader) met in het noorden de oude drukpershal en in het zuiden het Cromhoffpark.

Afbeelding 2. Impressie van de evenementenlocatie, situatie op 2 september 2021.

2.2 Voorgenomen evenementen

Momenteel is nog onbekend welke typen aan evenementen allemaal precies op het terrein plaats gaan vinden. Dus wordt rekening gehouden met een breed spectrum aan potentiële effecten van onderdelen die vaak voorkomen bij evenementen door te toetsen in relatie tot de te verwachten soorten en bijzondere natuurwaarden op en rond het plangebied. De te toetsen mogelijke, negatieve effecten op beschermde flora en fauna van evenementen op het terrein hebben vaak een relatie met één van de volgende vormen van verstoring, deze vormen worden dan ook opgenomen in deze rapportage. Te toetsen verstoringen:

- Verstoring door verlichting.
- Verstoring door geluid (onderscheid in overdag en avond/nacht).
- Optische verstoring (m.n. verstoring door mensen en mogelijk podia).
- Verstoring door trillingen.
- Verontreiniging*.

- Vertrappen.

** bij verontreiniging wordt aangenomen dat alle evenementen op locatie binnen de geldende milieunormen/wetgeving worden gehouden. De eventuele toiletten zijn aangesloten op het riool of zijn voorzien van opslagtanks die niet worden geloosd binnen het evenemententerrein. Het terrein naderhand wordt opgeruimd en geen (resten van) milieuvreemde schoonmaakmiddelen of andere stoffen achterblijven.*

3 Natuurwetgeving

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het organiseren van evenementen op de betreffende locatie aan de Getfertsingel; de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder evenement dat mogelijk leidt tot een overtreding van de Wet natuurbescherming is het verplicht om te toetsen of deze leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Door conform deze handreiking te werken worden eventuele effecten op beschermde soorten voorkomen en is een toetsing niet noodzakelijk.

Voor evenementen is geen ontheffing mogelijk, effecten op beschermde soorten dienen dan ook altijd te worden voorkomen.

3.3 Brochure evenementen en natuurbescherming

De provincie Overijssel heeft een brochure opgesteld met daarin informatie over de Wet natuurbescherming, mogelijke versturende effecten van evenementen en preventieve maatregelen om effecten te voorkomen. Deze brochure is tevens gebruikt als input voor deze handreiking.

4 Methode

4.1 Inleiding

Om een goed beeld te krijgen van de (mogelijke) beschermde natuurwaarden in en rondom het evenemententerrein heeft een studie plaatsgevonden. De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFD (Nationale Databank Flora en Fauna);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving van de evenementenlocatie uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

Tabel 1: door Eelerwoude uitgevoerde onderzoeken op de evenementenlocatie en de omgeving in het verleden.

Jaar	Type onderzoek	Locatie
2017	Vleermuisonderzoek	Drukpershal en omgeving
2020	Broedvogel- en vleermuisonderzoek	Cromhoffpark en omgeving
2021	Eenmalig terreinbezoek	Cromhoffpark en evenementenlocatie

4.3 Terreinbezoek

Aanvullend aan de uitgebreide soortinventarisaties (tabel 1) is een eenmalig veldbezoek uitgevoerd om de geschiktheid van het evenemententerrein en het naburige Cromhoffpark voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door M. Hoofd en T. Asbreuk uitgevoerd, beide ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 2 september 2021 bij 21°C, licht bewolkt weer en windkracht 1 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Toetsing van mogelijk effecten op beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen evenementen.

Afbeelding 3: Het evenemententerrein (rood) en globaal de zone waar effecten van geluid niet op voorhand kunnen worden uitgesloten (oranje).

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het verleden (2017 en 2020) is door Eelerwoude de evenementenlocatie en de omgeving op vleermuizen onderzocht. Tevens is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie (nog) geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied en de omgeving zijn tijdens de onderzoeken in 2017 en 2020 de volgende vleermuizen aangetroffen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en gewone grootvleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis is voornamelijk boom bewonend en gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het verleden zijn in de drukpershal, die onderdeel uitmaakt van de evenementenlocatie, verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen; het betroffen twee baltsverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (die ook als winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden en één zomerverblijfplaats van laatvlieger (6 uitvliegers geteld) (Eelerwoude, 2017). In 2020 is het Wegenerterrein op hoofdlijnen meegenomen in het onderzoek. Toen zijn de twee baltsverblijfplaatsen bevestigd, maar is geen verblijfplaats van laatvliegers waargenomen (Eelerwoude, 2021). In het nabijgelegen Cromhoffpark is leefgebied van de gewone grootoorvleermuis vastgesteld, de verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen maar kunnen zich in het Cromhoffpark bevinden. Daarnaast is bekend dat vleermuizen gebruik maken van een netwerk van verblijfplaatsen, vermoedelijk bevinden zich meer verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis in de omgeving.

Foerageergebieden en vliegroutes

De evenementenlocatie is vrijwel ongeschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De omgeving en dan met name het Cromhoffpark en de groenzones in de omgeving zijn wel geschikt als foerageergebied. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen, zoals houtsingels, om zich langs te verplaatsen. Dit worden vliegroutes genoemd. Vliegroutes worden binnen het plangebied niet verwacht. Er zijn tijdens de onderzoeken van Eelerwoude in 2017 en 2020 ook geen essentiële vliegroutes waargenomen het evententerrein.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Mogelijke effecten van evenementen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich doorgaans in goed gebufferde ruimtes in boomholten, spouwmuren of achter hout- en dakbeschoot. Menselijke activiteiten vinden grotendeels overdag plaats als de vleermuizen in hun verblijfplaatsen rusten. Van verstoring verlichting, geluid of trilling is overdag geen sprake waardoor geen afbreuk wordt gedaan aan de functionaliteit van de verblijfplaats. Tijdens evenementen die 's avonds of 's nachts plaatsvinden wordt uitstraling van verlichting richting het Cromhoffpark en de aangetroffen verblijfplaatsen en overige geschikte delen van gebouwen in de omgeving door de afscherming van verlichting voorkomen. Effecten van geluid zijn niet te voorkomen en evenementen met versterkt geluid kunnen zijn in de actieve periode van vleermuizen dan ook niet toegestaan (zie voor een nadere onderbouwing "vliegroutes en foerageergebieden").

Effecten van verlichting of geluid op vleermuizen in de verblijfplaatsen worden door de bufferwerking van de wanden van verblijfplaatsen en het afschermen van verlichting niet verwacht.

Vliegroutes en foerageergebieden

Zoals aangegeven in de voorgaande paragraaf zijn geen vliegroutes aangetroffen tijdens de onderzoeken in 2017 en 2020 en rondom de evenementenlocatie, dat van een effect hierop geen sprake is. Het gehele Cromhoffpark is essentieel voor het functioneren van een (netwerk van) voortplantings- en rustplaats(en) van gewone grootoorvleermuis in de periode maart-15 november en biedt daarnaast ook foerageergelegenheid aan andere vleermuizen.

De meeste vleermuissoorten gebruiken uitsluitend hoogfrequente geluiden (> 20 kHz) om zich te oriënteren en te foerageren; zij worden actieve luisteraars genoemd. Hun roep overlapt nauwelijks met door mensen gehoord omgevingsgeluid. Passieve luisteraars, in Nederland drie soorten namelijk gewone grootoorvleermuis, Bechsteins vleermuis en vale vleermuis, gebruiken laag frequente geluiden (18-20 kHz). Tijdens de actieve jacht en het vliegen gebruiken de meeste vleermuizen geluiden die boven de 16 kHz liggen. Alleen passieve luisteraars, binnen het plangebied dus alleen gewone grootoorvleermuis, gebruiken (ook) de geluiden van hun prooi op lagere frequenties. Omdat geluid van machines, verkeer, maar ook van muziek, zelden boven de 16 kHz uitkomt, zullen alleen de passieve luisteraars van dit geluid last hebben. Het Kennisdocument gewone grootoorvleermuis (BIJ12, 2017) stelt dat geluid van 4 –40 kHz het jachtsucces van deze soort sterk vermindert. De genoemde 16 kHz valt dus binnen de 'range' en de grootoorvleermuizen zullen een gebied met een

geluidsfrequentie boven de 16 kHz mijden of alleen roepend (dus actief) jagen. Uit onderzoek blijkt echter dat ook de geluidssterkte hierbij van belang is (Coles et al., 1989 in Wansink, 2018). In genoemd onderzoek bleek dat gewone grootoorvleermuizen het gevoeligst zijn voor geluid tussen 12 en 20 kHz. Geluid van 3 kHz horen ze pas als dit een minimale geluidssterkte van 80 dB heeft. Geluid met een frequentie van 3 kHz of hoger draagt niet ver. Een gewone grootoorvleermuis moet dus dicht bijeen geluidsbron met een sterkte van meer dan 80 dB(A) komen om last te ondervinden van het geluid. Aangezien het Cromhoffpark een klein groen eiland betreft in een versteende omgeving is het park in zijn geheel essentieel voor de gewone grootoorvleermuis. Dit betekent dat extra geluidsverstoring een negatief effect kan hebben op de aanwezige functies van het plangebied, en specifiek de delen van het Cromhoffpark rondom de evenementenlocatie, op vleermuizen.

Noodzakelijke (preventieve) maatregelen en beperkingen

Om effecten op vleermuizen te voorkomen kunnen de volgende preventieve maatregelen worden genomen:

- Er worden nooit doeken, tenten of andere objecten voor of nabij potentiële in-/uitvliegopeningen van vleermuizen geplaatst die het in- of uitvliegen van vleermuizen blokkeren. Dit betreffen met name de bomen en muren in en rondom het plangebied.
- Effecten van geluid kunnen niet worden uitgesloten wanneer sprake is van luide muziekenvenementen in de activiteitsperiode van de gewone grootoortvleermuis (maart-15 november tussen zonsondergang en zonsopgang). Deze evenementen zijn mede door de beperkte schaal van het Cromhoffpark als leefgebied in principe niet mogelijk.
- Effecten van verlichting kunnen worden voorkomen door in de actieve periode van vleermuizen (maart-15 november) verlichting van (potentiële) voortplantings- en rustplaatsen en het Cromhoffpark niet (indirect) te verlichten. Schermen te plaatsen tussen het Cromhoffpark en de verlichtingsbronnen en in de buitenruimte gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting.

Toekomstige mitigerende maatregelen voor vleermuizen

Het Cromhoffpark is momenteel nog een eiland van groen en donkerte in een omgeving van licht en rumoer. Door in de omgeving van het evenemententerrein meer geschikt leefgebied (inheems groen, water en donker) te realiseren wordt de functie van het Cromhoffpark minder essentieel. Tevens dempt groen ook de effecten van geluid (absorptie) en licht. Dit zorgt mogelijk voor meer mogelijkheden voor evenementen in de toekomst.

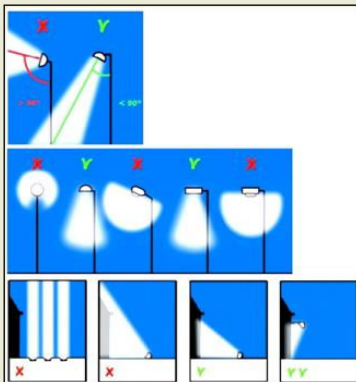
Kader – Verlichting

Een aantal nachttactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlichting met Amberkleurige verlichting;
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hieronder staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Van de beschermde eekhoorn en steenmarter kunnen verblijfplaatsen in de omgeving niet worden uitgesloten. Het evenemententerrein is ongeschikt als leefgebied voor de eekhoorn. In de voormalige drukpershal is (vestiging van) steenmarter niet volledig uit te sluiten. In het Cromhoffpark kunnen zowel steenmarter als eekhoorn voorkomen maar ook andere beschermde soorten als egel en konijn.

Mogelijke effecten van evenementen

Vrijwel alle zoogdieren zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van deze zoogdieren dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Er is geen sprake van aantasting van verblijfplaatsen in gebouwen of bomen, ook is binnen het plangebied geen essentieel leefgebied aanwezig. Directe effecten op voortplantings- en rustplaatsen worden dan ook niet verwacht.

Steenmarter

Vestiging van de steenmarter in de drukpershal is in de toekomst niet geheel uit te sluiten. Effecten op steenmarters hangen af van de locatie van de eventueel in de toekomst gekozen verblijfplaats en de mate van gewenning qua verstoring van het individuele dier. Een steenmarter die zich blijvend vestigt is gewend aan de mate van verstoring behorende bij evenementen. Effecten worden dan ook niet verwacht. Wel is het van belang dat een steenmarter de verblijfplaats in alle rust kan bereiken en verlaten. Als steenmarters gebruik maken van het gebouw gebruiken zijn waarschijnlijk de relatief hoge delen nabij het dak (onder het dakbeschoot of zolders). Derhalve wordt geadviseerd altijd één zijde van de Oude Drukpershal vrij te houden van verstoring. Steenmarters kunnen het pand dan via het dak aan meerdere zijden verlaten. Tevens wordt geadviseerd het gebouw jaarlijks in de periode waarin steenmarters jongen krijgen te inspecteren op de aanwezigheid van (sporen van) steenmarters, zodat wanneer sprake is van een vestiging van een drachtig vrouwtje hier nader op kan worden ingespeeld.

Evenementen kunnen echter ook versturende effecten hebben op beschermde zoogdieren en/of voortplantings- en rustplaatsen buiten het plangebied die tevens niet zijn toegestaan. De te verwachten effecten verschillen sterk per type evenement met de daarbij behorende versturende effecten. Deze effecten kunnen middels preventieve maatregelen worden voorkomen.

Preventieve maatregelen

Om effecten op zoogdieren te voorkomen kunnen de volgende preventieve maatregelen worden genomen:

- Het insluiten van een steenmarter kan worden voorkomen door het gebouw altijd aan één zijde “verstoringsvrij” te houden. Om eventuele onvoorziene effecten op steenmarters met jongen te voorkomen wordt geadviseerd een jaarlijkse inspectie te houden aan het begin van de voortplantingsperiode (begin maart, wanneer de jongen worden geboren).
- Effecten van geluid kunnen worden voorkomen en/of verzacht door de geluidsinstallaties van het Cromhoffpark af te richten.
- Effecten van verlichting kunnen worden voorkomen door verlichting van het Cromhoffpark af te richten en door schermen te plaatsen tussen het Cromhoffpark en de verlichtingsbronnen.
- Effecten van optische verstoring kunnen worden voorkomen door het plaatsen van schermen tussen het publiek en het Cromhoffpark.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken zijn niet aangetroffen binnen het plangebied en worden op basis van de aanwezige terreintypen ook niet verwacht (geen bebouwing en geen bomen). In 2017 en 2020 heeft Eelerwoude in de omgeving van de evenementenlocatie een territorium van een bosuil en enkele huismusterritoria vastgesteld, overige (mogelijke) nesten van jaarrond beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Het territorium van de bosuil bevindt zich op enige afstand van de evenementen locatie in het Cromhoffpark. Het plangebied is ongeschikt als foerageergebied voor de bosuil.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is (Eelerwoude, 2017 en 2021). Het gaat onder anderen om soorten als zwarte roodstaart en koolmees.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bebouwing, bossen, struwelen en parken.

Mogelijke effecten van evenementen

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Door versturende evenementen met veel licht en geluid buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 15 februari tot 15 juli wordt beschouwd als broedseizoen¹.

Geluid en vogels

Het frequentiebereik van vogels is kleiner dan dat van mensen, maar ligt wel binnen dat van mensen. Het effectieve gehoorvermogen van vogels ligt gemiddeld tussen de 50 Hz en 12 kHz, met de hoogste gevoeligheid tussen 1 en 5 kHz (Wansink, 2018). De gehoordrempel van vogels ligt bovendien hoger, met uitzondering van

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

uilen. Dat betekent niet dat vogels hogere of lagere frequenties niet kunnen horen, maar deze frequenties pas bij hogere geluidssterkte (meer decibel) waarnemen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat de gevoeligheid van vogels voor verstoring door geluid niet alleen afhangt van wat ze kunnen horen, maar ook van andere factoren. Zo is de verstoringgevoeligheid van vogels grofweg evenredig met de grootte (lichaamsgewicht) van de een soort. Daarnaast wegen factoren als openheid van het leefgebied, sociabiliteit en voedselkeuze. Ofwel een koolmees is minder gevoelig dan een blauwe reiger; een soort van open landschappen is gevoeliger dan een soort van bos; een sociale soort is gevoeliger dan een solitaire soort (bijvoorbeeld koloniebroeders versus territoriale soorten). De omgeving bepaalt ook op welke toonhoogte (frequentie) een vogel het beste kan zingen. In bos is zang in lage frequenties het beste, omdat dit weinig wordt afgebogen of geabsorbeerd door bomen. Onderzoek naar een minimumwaarde van de geluidssterkte waaronder negatieve effecten uitgesloten zijn, geven op basis van het voorgaande voor elke soort een ander getal (diverse bronnen in Wansink, 2018).

Evenementen lijken vogels niet te deren. Tijdens het Amsterdam Open Air festival in het Gaasperpark werd gedurende twee dagen in mei op een tiental grotere en kleinere podia in tenten muziek gemaakt, variërend van techhouse tot eclectisch. Op beide dagen werd van circa 13.00 uur tot 23.00 uur muziek gespeeld. In de dagen voorafgaand aan en volgend op het evenement vonden opbouw- en afbouwwerkzaamheden plaats. Op beide festivaldagen waren rond de 14.000 bezoekers aanwezig. De aantallen vastgestelde broedparen waren niet lager of hoger na het festival dan ervoor. De gedragswaarnemingen gaven geen aanleiding dat er sprake was van ernstige verstoring. Dit gold voor meerkoet, fuut, blauwe reiger, ransuil, merel en zangvogels. Een aantal van deze soorten zijn vergelijkbaar met de aangetroffen en te verwachten broedvogels in en rondom het evenemententerrein aan de Getfertsingel. De vogels broedden op het festivalterrein en stonden bloot aan veel menselijke activiteiten, geluid (60 tot 90 dB(A), afhankelijk van de afstand tot de podia) en licht. Ook in de jaren daarna bleven vogels het festivalterrein als broedplaats gebruiken. Elk jaar was het aantal broedparen van de verschillende soorten na afloop van het festival niet lager dan voor het festival (Jonkvorst & Krijgsveld, 2016 in Wansink, 2018). Reimerink en Van Hooff concluderen in hun onderzoek dat pas bij hogere geluidssterktes reacties van broedende vogels door incidenteel geluid (waartoe evenementen worden gerekend) zijn vastgesteld. Dit verschilde per soort. Voor de meeste onderzochte soorten reageerden de vogels pas bij geluidssterkte bij 80, 90 of 100 dB(A). Voor uilen, die beter horen dan de meeste andere vogelsoorten, zijn reactie bij 65 dB(A) aangetoond bij niet-broedende vogels. Belangrijk bij dit alles is de toonhoogte (frequentie) van het geluid, omdat elke soort weer gevoelig is voor andere frequenties. Een reactie van een vogel op een geluid staat overigens niet gelijk aan een negatief effect zoals bedoeld in de wet. Geluidsverstoring leidt bij vogels maar zelden tot het verlaten van hun nest met eieren of jongen. Uit diverse onderzoeken door Tauw (Reimerink & Van Hooff, 2017) blijkt dat geluidsverstoring van vogels het meest effect heeft in de vestigingsfase, als er nog geen eieren zijn gelegd. Als er eenmaal eieren zijn gelegd of jongen aanwezig zijn, blijven de vogels terugkeren en wordt het nest niet verlaten. Op basis van het voorgaande wordt geconcludeerd dat negatieve effecten door geluid op vogels, specifiek in de meest kwetsbare periode van het broedseizoen niet snel optreden, maar niet op voorhand met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Met name evenementen met veel geluid in de vestigingsperiode van broedvogels zouden kunnen leiden tot het verlaten van de nestlocatie en daarmee tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Evenementen met langdurig versterkt geluid zijn in de vestigingsperiode (globaal de periode van 15 februari tot 15 mei) en het broedseizoen (globaal de periode van 1 maart –15 juli) niet mogelijk. De vogels zijn het gevoeligst voor verstoring in de genoemde vestigingsfase. Indien evenementen met versterkt geluid plaatsvinden het broedseizoen dienen de effecten op broedvogels (cumulatief) te worden getoetst door een ecoloog. Let op: dit geldt enkel voor evenementen bij daglicht. Na zonsondergang zijn geen evenementen met versterkt geluid mogelijk vanwege de mogelijke effecten op vleermuizen.

5.4 Overige soortgroepen

In het Cromhoffpark zijn mogelijk algemene amfibieën als bruine kikker, gewone pad, groene kikker sp. en kleine watersalamander aanwezig. Het evenemententerrein is ongeschikt als leefgebied voor deze soorten en heeft ook geen verbindende functie. De kans dat amfibieën het plangebied doorkruizen wordt dan ook nihil geacht. Van de overige soortgroepen (reptielen, vissen of ongewervelden) worden geen beschermde soorten op het evenemententerrein of in de directe omgeving verwacht. Effecten van evenementen op deze soorten zijn dan ook uit te sluiten.

6 Conclusie en advies

Evenementen op de evenementenlocatie aan de Getfertsingel in Enschede zijn jaarrond mogelijk onder de volgende voorwaarden:

- Er worden door evenementen nooit (mogelijke) uitvliegopeningen van vleermuizen of nestplaatsen van vogels geblokkeerd door doeken, netten of andere objecten.
- Het evenemententerrein wordt na afloop zo snel mogelijk opgeruimd om te voorkomen dat dieren onverhoopt verstrikt raken in afval en de verstoring van attributen zo beperkt mogelijk blijft.
- In de gebruiksruidten van de gebouwen leven geen beschermde soorten. Evenementen kunnen hier dan ook het gehele jaar plaatsvinden.
- Voor de verharde delen in de buitenlucht geldt dat in de periode 15 november t/m januari geen beperkingen gelden vanuit de Wet natuurbescherming.

Voor evenementen (of onderdelen van evenementen) in de buitenlucht in de periode februari-15 november (zoals bij een buitenterras) gelden de volgende beperkingen:

1. Wanneer in de periode maart-juli sprake is van aanwezigheid van mensen in de buitenlucht, dienen versturende effecten op broedvogels te worden voorkomen door de evenementenlocatie af te schermten met bijvoorbeeld hekken waarop een doek is aangebracht.
2. Wanneer tussen zonsondergang en zonsopgang gebruikt wordt gemaakt van verlichting worden door afscherming van verlichting versturende effecten op vleermuizen voorkomen.
3. Wanneer sprake is van door elektronisch versterkt geluid zijn evenementen in de buitenlucht c.q. tent op voorhand niet mogelijk in de periode februari-15 november vanwege de mogelijke effecten op broedvogels en vleermuizen rondom en op de evenementenlocatie.

Verstoringsvorm	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Aanwezigheid van mensen op het evenemententerrein (buiten)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Verlichting	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Geluid (zonder versterking)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Geluid (elektronisch versterkt)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Geen verstoring verwacht	■
Mitigatie noodzakelijk	■
Niet toegestaan*	■

Toekomstige mitigatiemogelijkheid

Een deel van de beperkingen voor evenementen door het beperkte oppervlak van het Cromhoffpark in een verder verlichte en rumoerige omgeving. Het oppervlak van het Cromhoffpark komt overeen met de kleinst mogelijke leefomgeving van de gewone grootoorvleermuis. Door een slimme natuurinclusieve inrichting van de omgeving van het evenemententerrein zijn effecten in de toekomst minder groot, doordat meer leefgebied voor de grootoorvleermuis aanwezig is. Dit kan bijvoorbeeld door anders te verlichten en meer geschikt groen en water aan te brengen in de omgeving.

Literatuurlijst

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis, versie 1.0 juli 2017.
- Dietz, C., Helversen, O. van, & Nill, D. (2011). Vleermuizen: Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Utrecht, Nederland: De Fontein & Tirion Uitgevers.
- ESRI Nederland (2021). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Krijgsveld, K.L., R.R. Smits en J. van der Winden, 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels: update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (1997). Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2021). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>
- Reimerink, J. & A. van Hooff, 2017. Natuurtoets soortenbescherming voor 12 evenementdagen Evenementenlocatie Vliegveld Twenthe. Tauw, Utrecht.
- Wansink, D.E.H., 2018. Effecten van de gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente op beschermde soorten. Toetsing in het kader van de Wnb. Bureau Waardenburg, rapportnr. 17-019. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Waarnemingen:

- [ndff-ecogrid.nl](https://www.ndff.nl/)

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd².

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

² De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrictlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrictlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrictlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Eelerwoude

www.eelerwoude.nl